

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک: ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۵۶۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: مصیم • تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۲۱ تیر ۱۴۰۱ • ۱۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ • ۱۲ جولای ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۳۲۴ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۳:۱۰ • اذان مغرب ۲۰:۴۳
اذان صبح فردا ۴:۱۵ • طلوع آفتاب ۵:۵۸

سرتق

دیالوگ روز

زندگی با چشمان بسته – رسول صدرعاملی- ۱۳۸۷

پرستو (ترانه علیدوستی)؛

اوضاع خیلی بدی شده ...

احساس می‌کنم دارن یکی‌یکی کارت‌های صدآفرین بچگیمو

ازم بی می‌گیرن!

علم‌خوانی

شب در خشخ «جیمزوب»

جهان در انتظار حیرت‌انگیزترین تصاویر از زرفنای فضا

مهران موسوی خوانساری: امروز ۱۲ جولای مصادف با ۲۱ تیرماه ۱۴۰۱ یکی از هیجان‌انگیزترین رخداد‌های علمی تاریخ به وقوع خواهد پیوست. ساعت ۱۹ امروز به وقت تهران، تلسکوپ فضایی جیمزوب اولین تصاویر تمام‌رنگی از دورترین نقاط عالم را که تاکنون چشم هیچ کاوشگری به آنها نیفتاده است، به زمین مخابره می‌کند. مدیر سازمان ملی هوانوردی و فضایی ایالات متحده -ناسا- این تصاویر را «قیق‌ترین و عمیق‌ترین» تصویری توصیف کرده که تاکنون از جهان هستی گرفته شده است. معاون مدیر برنامه‌های جیمزوب هم می‌گوید: «انتشار اولین تصاویر تمام‌رنگی جیمزوب لحظه‌ای خاص و منحصر‌به‌فرد در زندگی ماست. یقین داریم با تصاویری روبه‌رو خواهیم شد که بشر پیش از این هرگز ندیده است.» ناسا اعلام کرده این رخداد بی نظیر را توسط کلیه رسانه‌های در اختیارش به شکل زنده برای جهانیان به تصویر می‌کشد. جیمزوب اینک در فاصله ۱٫۵ میلیون کیلومتری از زمین به دور خورشید می‌چرخد. این تلسکوپ یک ماه بعد از پرتاب در کرسمس ۲۰۲۲ به این فاصله از زمین رسید و تا امشب که نخستین تصویر رنگی‌اش را به زمین مخابره می‌کند، در حال طی کردن مراحل استقرار کامل خود در فضا بود. هر لحظه از حرکت این تلسکوپ قدرتمند برای رسیدن به این نقطه زیر نظر دانشمندان قرار داشت. آنها بازادن آینه‌های تلسکوپ فضایی جیمزوب ناسا پیش از پرتاب این تلسکوپ به فضا هشدار داده بودند که کوچک‌ترین خطا در مراحل استقرار آن غیر قابل جبران است و هیچ‌گونه امکان تعمیر یا بررسی آن از نزدیک توسط انسان یا ربات وجود نخواهد داشت. به همین دلیل تمام مراحل پرتاب و تنظیم حرکات جیمزوب با برترین تکنولوژی موجود به انجام رسید و گزارش‌های ناسا نشان می‌دهد این اقدامات با بالاترین دقت همراه بوده و این تلسکوپ ارزشمند حالا آماده ارسال نخستین داده‌های خود به زمین است. ناسا امیدوار است در یک بازه زمانی ۲۰ساله از تحقیقات جیمزوب در عمق فضا بهره بگیرد.

اوج هیجان از چهارشنبه تا امروز

ارسال هر تصویر تلسکوپ فضایی جیمزوب به زمین چند هفته طول می‌کشد. باید توجه داشت که تصویربرداری جیمزوب از فضا مانند عکس‌گرفتن ما بر روی کره زمین تنها به چند ثانیه ختم نمی‌شود، بلکه این تلسکوپ باید به مدت چند هفته مجموعه‌ای از داده‌ها را پردازش کند تا تصویر نهایی ظاهر شود. چهارشنبه هفته گذشته سازمان ملی هوانوردی و فضایی ایالات متحده اولین تصویر آزمایشی از تلسکوپ فضایی جیمزوب را منتشر کرد. طبق اعلام این سازمان، در این آزمایش، هدف تنظیم سنسور بر روی یک ستاره و بررسی میزان دقت تلسکوپ در ردیابی یک جسم بود. نتیجه کار حیرت‌انگیز از کار درآمد. ناسا در بیانیه‌ای این تصویر را «نگاهی وسوسه‌انگیز به ستارگان و کهکشان‌ها» توصیف کرد و معاون اداره مأموریت‌های علمی ناسا گفت: «این لحظه‌ای احساسی است که می‌بینید طبیعت به‌طور ناگهانی برخی از اسرار خود را فاش می‌کند. این تنها یک تصویر نیست، بلکه یک جهان‌بینی تازه است.» گفته شده بعضی محققان فضا در ناسا بعد از مشاهده این تصویر از شدت هیجان کشف درچه‌های جدید به عالم گریسته‌اند. تصویر آزمایشی منتشرشده نشان می‌دهد جیمزوب از قدرت خارق‌العاده‌ای در ردیابی اجرام و ثبت تصاویر از آنها برخوردار است. یک دانشمند عملیات تلسکوپ جیمزوب می‌گوید: «کم‌نورترین اجرام نیز در این تصویر به خوبی مشخص هستند. به کمک جیمزوب می‌توان دورترین کهکشان‌ها و اجرام آسمانی را در آینده‌ای نه‌چندان دور رصد کرد.» بررسی تصویری که چهارشنبه هفته پیش منتشر شد، دانشمندان را مجاب کرده مشاهده تصاویر اصلی که امشب به زمین می‌رسند می‌تواند مسخ‌کننده باشد.

قرار است چه چیزی ببینیم؟

هنوز معلوم نیست جیمزوب در نخستین تصاویر اسالی به زمین، کدام بخش از فضا را به نمایش درمی‌آورد. اما همه متفق‌القول معتقدند نتیجه کار این تلسکوپ بی‌نظیر هرچه باشد نگاه انسان به آفرینش را تکامل می‌بخشد. حدود ۲۰ سال پیش تلسکوپ فضایی هابل تصویر وسیع و معروفی از نزدیک به ۱۰ هزار کهکشان را به زمین مخابره کرد. در آن زمان هیجان بی‌سابقه‌ای از مشاهده کهکشان‌هایی شکل گرفت که ۸۰۰ میلیون سال پیش تشکیل شده بودند. باید توجه داشت وقوع هر رخداد برای رسیدن به چشم ما نیازمند طی شدن مدت زمان مشخصی از زمین نور آن رخداد به کره زمین است. بنابراین در علم نجوم نگاه ژرف به فضا به معنای مشاهده گذشته است. با این فرض، تصویر تلسکوپ هابل تنها مشاهده دوره بسیار ابتدایی نسبت به سن تخمینی جهان بود که حدود ۱۴ میلیارد سال است. اما حالا جیمزوب توانایی مشاهده عمق‌های بسیار بیشتری از فضا را دارد. یکی از دانشمندان برنامه وب می‌گوید: «هدف اولیه مأموریت این تلسکوپ تماشای زمانی است که برای نخستین‌بار چراغ‌ها در جهان روشن می‌شوند.»

۵۴ سال بعد

ساعت ۶ و ۲۴ دقیقه بعد از ۲۰ تیرماه ۱۳۴۸ به وقت ایران، «نیل آرمسترانگ»، یکی از سه فضانورد مأموریت آپولو ۱۱ در ۳۸۴ هزار و ۲۰۰ کیلومتری زمین به‌عنوان نخستین انسان، قدم بر سطح کره ماه گذاشت و گفت: «این کام کوچکی برای یک انسان اما جهشی عظیم برای بشریت است.» بیش از نیم‌قرن بعد از آن روز تاریخی، حالا بشر گران‌قیمت‌ترین و بی‌نظیرترین تلسکوپ دست‌ساخت خودش را در ۱۰۵ میلیون کیلومتری زمین قرار داده است تا با پیشرفته‌ترین تکنولوژی‌های موجود، دورترین گذشته‌های تشکیل عالم را مشاهده کند. این تلسکوپ آن‌قدر حساس است که می‌تواند گرمای یک زبر عسل را روی کره ماه تشخیص دهد و حالا در سالگرد قدم‌زدن انسان روی ماه قرار است میلیون‌ها کیلومتر دور را رصد کند. دو نفر از سه فضانوردی که ۵۳ سال پیش به کره ماه رفتند، در این جهان نیستند. اما تنها بازمانده آن سفر تاریخی چه‌بسا امروز به این بیندیشد تصاویری که آن روز از سطح ماه برای انسان‌های روی کره زمین به ارمغان آوردند، در مقابل چیزی که تلسکوپ فضایی جیمزوب قرار است ارسال آنها به زمین را تا امشب آغاز کند، یک سرگرمی بیشتر نبوده است.

●

اجتماعی، باید اعتماد میان افراد، اجتماع و سازمان‌های مختلف افزایش یابد؛ چراکه پایین‌رفتن سطح امید اجتماعی، منجر به پایین‌آمدن اعتماد می‌شود و جامعه‌ای که در آن فرد فقط خود را محور ببیند، نمی‌تواند جامعه‌ای امیدوار باشد.

امید اجتماعی توهم نیست؛ بلکه یک واقعیت است. تقویت جامعه مدنی، نقطه اتکای امید اجتماعی است. جامعه‌ای که در آن ناامیدی وجود داشته باشد، نیازمند توجه بیشتر به مقوله امید اجتماعی است. کاهش توان تولید ثروت، رشد فقر و نابرابری و حاشیه‌نشینی، جامعه را به سمت گسستگی سوق می‌دهد. امروز در برابر دیدگاه‌های گسسته‌ساز که متأسفانه ذهن کسر بزرگی از مردم، به‌ویژه جوانان و نوابگان را درگیر خود کرده، باید همبستگی اجتماعی به‌عنوان یک مسئله بنیادی جامعه تقویت شود.

انسدادگری از چالش‌های فرآوری امیدآفرینی است. با انسدادگری، تغییرات مثبت در جامعه رخ نخواهد داد. بیکه‌تازگی تدرورها در برخورد جزئی با مقوله‌های فرهنگی و اجتماعی، جوانان را از امید و گفت‌وگو دور می‌کند و به سمت نافرمانی سوق می‌دهد و شرایط مطلوب را برای زیست نیروهای بیرون از کشور فراهم می‌کند که مفرضانه منویات‌شان را پیش ببرند. رسانه‌ها در چنین وضعیت شکننده‌ای که نهادهای اجتماعی و مدنی ضعیف شده‌اند، نقش حساس و مهم‌تری دارند. رسانه‌ها تقویت‌کننده نهادهای مدنی و پل ارتباطی بین حکومت و مردم‌اند که می‌توانند صدای خاموش را به گوش حاکمیت برسانند.

این یک واقعیت است که طبقه متوسط زیر چرخ‌های تورم گرفتار شده‌اند. آنها انتظار داشتند با یکدست‌شدن حاکمیت و هم‌افزایی دولت و مجلس و قوه قضائیه و سایر نهادهای صاحب نفوذ و قدرت، رفاه نسبی حاصل شود. رسانه‌های جریان اصلی، دولت

قادیاستانی

پژوهشگر علوم ارتباطات اجتماعی

انسان به امید زنده است. ما در عصر شتابندگی تاریخ به سر می‌بریم. انقلاب ارتباطات همه مرزها را تغییر داده و گرایش به گفت‌وگو و مشارکت را شتاب داده است. امید اجتماعی، در بستر گفت‌وگو، مشارکت اجتماعی و جامعه بانشاط شکل می‌گیرد. امروز ایران، نیازمند تقویت امید اجتماعی است و این امیدآفرینی، می‌تواند گسسته حال و آینده را رفع کند و تاب‌آوری جامعه را بالا ببرد. منظور از امید اجتماعی، انگاره‌ها و انتظاره‌ها نسبت به حال و آینده است. خدا استاد عزیزمان دکتر هادی خانیکی را به سلامت بردار. هرگاه از «امید و گفت‌وگو» صحبت می‌کنم، یاد آن فریخته گران‌قدر می‌افتم. استاد، امید اجتماعی را مبنای بالابردن ظرفیت‌های آرزومندی جامعه در ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی می‌داند. اگر جامعه حس کند که قابلیت سیاسی و فرهنگی ندارد، ظرفیت امیدواری آن بالا نمی‌رود. پایه‌های امید اجتماعی، عامل و زمینه تغییرات در جامعه است. امید اجتماعی، عامل تدوم جامعه است و نمی‌توان در تغییرات اجتماعی و اصلاحات بنیادی، جامعه و نهادهای مدنی را نادیده گرفت.

جامعه ما دچار فقدان مهارت گفت‌وگو است. وقتی جامعه دچار بی‌عدالتی و نابرابری است، عدالت می‌تواند موضوع گفت‌وگوها قرار گیرد. در شاخ‌های امید

خطر جدی وندالیسم نقاب‌دار برای فرهنگ ایران

هستند، بسیار جدی است.

از آنجا که به کمک شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی اطلاعات و آگاهی‌بخشی فراگیری اتفاق افتاده و حساسیت افکار عمومی نسبت به تخریب علنی آثار فرهنگی و هنری بیش از گذشته است، به نظر می‌رسد وندالیسم جدید با نقاب‌های گوناگونی در حال فعالیت است. این وندالیسم نقاب‌دار شاید به طور علنی میراث فرهنگی را تخریب نمی‌کند و به آثار هنری لطمه نمی‌زند؛ اما با فعالیت‌های غیرمستقیم و طرق غیرعلنی همچنان مشغول تخریب فرهنگ ماست. مصداق‌های مختلف آن را هم در سال‌های اخیر در قالب رشد عجیب تراکم‌فروشی در کلان‌شهرها، سوداگری جعلی به اسم رشد فروش و حراج آثار هنری و مداخله در حریم و عرصه آثار تاریخی و... شاهد بوده‌ایم. مقوله خطرناک و حساس که اگر متولیان امر نسبت به کنترل و مهار آن اقدامی عاجل صورت ندهند، نتایج تلخی برای فرهنگ و هنر ایران به همراه

● هم‌زمان با عید سعید قربان مراسم ازدواج ۱۱۴ زوج دارای معلولیت از گروه‌های مختلف بینایی، شنوایی، جسمی و حرکتی و کم‌توانان ذهنی در محدوده سنی 2۴ تا 51سال در سالن همایش‌های برج میلاد تهران برگزار شد. عکس: محمد حسن اصلانی / فارس

امیدآفرینی در عصر شتابندگی تاریخ

روحانی را ناکارآمد و بی‌عرضه جلوه می‌داند که با روی‌آمان کردن یک دولت انقلابی، در سریع‌ترین زمان، وضع بهبود می‌یابد. اکنون نه تنها بهبود نیافته؛ بلکه بدتر شده است. امید مردم نقش بر آب شده؛ چون می‌بینند نه‌تنها وضع معیشت‌شان درست نشده؛ بلکه هرچه می‌گذرد، شرایط زندگی روزمره آنها دشوارتر می‌شود. گشایش اقتصادی، جای خود را به گرانی افسارگسیخته داده. ارزش پول و قدرت خرید، مدام کاهش می‌یابد و توان مردم برای اداره خانواده، روزبه‌روز کمتر می‌شود. مسئولان هم عموماً مردم را به تحمل، مقاومت و صبر در برابر مشکلات و کاستی‌ها دعوت می‌کنند. تا حالا هم شهروندان نجیب کشورمان، همه رخ‌ها و دردها را تحمل کرده و دم پرنیاورده‌اند؛ اما آنها وقتی می‌بینند وضع زندگی و خانواده و فرزندان مدیران و مسئولان، طور دیگری است و این دعوت به مقاومت، فقط قشمر متوسط جامعه را نشانه رفته، عصبانی می‌شوند. آنچه برای امیدآفرینی در مردم لازم است، الزاماً پول‌باشی و افزایش حقوق و پارانها و اینها نیست. چاره آن است که کار مردم را بر مدهم واگذارند. دولت و مجلسی برآمده از رأی مردم، فارغ از تنگ‌نظری‌های حذفی، فضای اعتماد و امید را زنده می‌کند. همه به یاد داریم که اتفاق دوم خرداد ۷۶، چگونه همه ایران را امیدوار، شاد و مصمم کرد و پایه‌های نظام جمهوری اسلامی را در جهان مستحکم کرد. مصلحان اجتماعی و هر آن کسی که اعتباری نزد مقامات دارد، تکلیف خود بداندند پیش پایش بگذارند و نگارند دمیدن بر کوره انسدادگری و امیدزدایی از مردم. ایران عزیزمان را دچار خسارتی جبران‌ناپذیر کند. بهادادن به نهادهای مدنی و نیز دوری از شعارزدگی و تبلیغات‌زدگی در تنظیم سیاست داخلی و خارجی، الزامات اصلی امیدآفرینی در عصر شتابندگی تاریخ هستند. اینها همه به معنی بالابردن ظرفیت‌های آرزومندی جامعه و پیشه‌کردن آشتی ملی است؛ آشتی با مردم و نهادهای مدنی و آشتی با همه.»

تخریبی از این دست را مهار کرده و با تقویت جایگاه فرهنگ و آموزش عمومی فرصت‌های ارزنده‌ای را برای جامعه مهیا کرد. همچنین دراین‌میان کششگران فرهنگی می‌توانند با استفاده از زمینه اثربخشی مانند شبکه‌های اجتماعی در برابر این وندالیسم نقاب‌دار به آگاهی‌بخشی و گشگری بپردازند. نقد منصفانه و بیان مسائلا و کانون‌های بحران و نیز ارائه راهکارهای عملیاتی‌سی ازجمله اقداماتی است که می‌تواند با شفاف‌سازی فضای افکار عمومی مانع تخریب و آسیب فرهنگی شود. نباید فراموش کنیم که وندالیسم نقاب‌دار خطری جدی برای فرهنگ و هنر ایران است و مقابله با آن تلاشی ارزشمند است که می‌تواند با کتش جمعی و اقدامات اجرایی مؤثر صورت گیرد. تلاشی که بی‌شک در تاریخ این مرزوبوم به ثبت خواهد رسید و نقشه‌های منفعت‌طلبانه نئونودال‌های نقاب‌دار را نقش بر آب می‌کند.

◀**کشگر صنایع دستی و میراث فرهنگی**

خبر خوانی

طواف با اسکوتر

شفقنا: سازمان حمل‌ونقل عربستان سعودی در حج اسمال برای اولین بار سرویس استفاده از «اسکوتر برقی» را برای تسهیل تردد زائران در اماکن مقدس به سرویس‌های خود اضافه کرده است.
الشرق الاوسط گزارش داد عربستان اعلام کرده که استفاده از این شیوه برای تردد بین اماکن مقدس، در چارچوب تلاش‌های این کشور برای ارائه خدمات بهتر و استفاده از فناوری‌های نوین در راستای تسهیل امور حج قرار می‌گیرد.
همچنین روزنامه عکاظ نوشت: طواف مسجدالحرام با اسکوتر مانعی ندارد. این روزنامه به نقل از مصلح المحمادی، مدیرکل اداره نقلیه مسجدالحرام، نوشت: «از ورود هر حاجی یا عمره‌گرزاری که بخواهد با وسیله نقلیه خاص خود، وارد مسجدالحرام شود و به طواف و سعی بپردازد، از جمله ورود اسکوتر به این شرط که سبب ایجاد مشکل برای ضیوف الرحمن نشود، جلوگیری به عمل نمی‌آید. طواف خانه خدا یکی از مهم‌ترین ارکان حج، بهتر بگوییم از اعمالی است که حاجیان بیت‌الله الحرام باید به جا آورند. در طواف هفت بار باید به دور خانه خدا چرخید. برخی افراد ممکن است بخواهند سرعت انجام طواف و زمانی را که برای آن صرف می‌شود، کاهش دهند. برای این منظور استفاده از اسکوتر برقی یکی از بهترین گزینه‌هاست.»

سفر به قزاقستان می‌آرد؟

روابط‌عمومی وزارت امور خارجه با انتشار اطلاعیه‌ای، از لغو روایدی سفر ایرانیان به قزاقستان خبر داد.
براساس این اطلاعیه، در پی توافق سفر ۲۹ خردادماه آقای «کاسیم جوماتر توکایف»، رئیس‌جمهوری قزاقستان، به تهران و گفت‌وگوهای انجام‌شده درباره لغو روایدی سفر ایرانیان به قزاقستان، دولت قزاقستان اعلام کرد از تاریخ ۱۷ تیر ۱۴۰۱ اتباع ایران برای سفر به قزاقستان نیازمند روایدی نخواهند بود. البته این در حالی است که قیمت بلیت هواپیما به این کشور بیش از ۲۶ میلیون تومان است و حداقل بیش از ۱۰ ساعت باید در پرواز حضور داشت و چند ساعت نیز فاصله بین دی پرواز در کشورهای اطراف نظیر امارات و ترکیه است.

